

Jsi ten, který má přijít?

Rožnov, Střítež, 15.12.2013

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: L 3, 7 – 20

Text: **Mt 11, 2 – 6** *Jan uslyšel ve vězení o činech Kristových; poslal k němu vzkaz po svých služebnících: "Jsi ten, který má přijít, nebo máme čekat jiného?" Ježíš jim odpověděl: "Jděte, zvěstujte Janovi, co vidíte a slyšíte: Slepí vidí, chromí chodí, malomocní jsou očišťováni, hluší slyší, mrtví vstávají, chudým se zvěstuje evangelium. A blaže tomu, kdo se nade mnou neuráží."*

Jan Křtitel v době svého působení kázal o přicházejícím Mesiáši. Kázal o něm jako o soudci, v jehož ruce je sekera, kterou porazí všechny neplodné stromy. V jeho ruce je lopata, s níž ze světa vyhází všechny plevy. S Mesiášem přijde konečně spravedlnost! Jan Křtitel horlivě přesvědčoval lidi, že na svět přichází spása. S Ježíšem se přiblížilo království Boží! Nastává vláda spravedlnosti! To Jan kázal. A teď sedí ve vězení. Nic z těch převratných věcí se a změně se neděje. Jan je nespravedlivě odsouzen, Mesiáš v jeho prospěch nezasahuje, a Jan začíná vidět rozpor mezi tím co kázal a mezi tím, jaká je skutečnost. A tento rozpor mezi idejemi a realitou v něm vzbuzuje pochybnosti, které pak ústí v otázku z níž je cítit zklamání: „Jsi ten, který má přijít, nebo máme čekat jiného?“

Jaká podobnost Janova zklamání a dnešní náboženské skepse moderního člověka. Pro mnohé je dnes víra v Boha odtržená od reality, je to iluze, klam a mámení. To říkají ateisté. Ale nebyli bychom upřímní ani k druhým ani k sobě, kdybychom tvrdili, že my žádný rozpor mezi tím, čemu věříme a tvrdou životní realitou nepozorujeme. Připusťme si i my tu Janovu otázku. Je Ježíš skutečně Mesiáš? Tedy, je skutečně můj Spasitel? Jak mě zachraňuje, jak mě vysvobozuje? Janovy pochybnosti byly oprávněné. Místo toho, aby ho Ježíš spasil, tak Jan sedí ve vězení! Co to je za spásu! A stejně tak kdokoliv jiný může namítnout: Vy říkáte, že Ježíš je Spasitel, ale já jeho spásu nijak konkrétně neprožívám! To se v mém životě nijak neodráží. To nemá s opravdovým životem nic společného! Prožíváme všelijaká traumata, rodinné krize, utrpení psychická i fyzická, potýkáme se s neřešitelnými problémy, prožíváme takové situace, které si druzí ani nedovedou představit. A pak někdo přijde a řekne nám takovou lacinou poučku: Ježíš tě spasí! – Ano, možná jednou, po smrti, říkáme si. Na to je ještě čas. Ale v tomto životě mi to k ničemu není. Na problémy tohoto života je Ježíš krátký. Kdyby byl skutečný spasitel i pro tento život, tak by to na světě vypadalo jinak. Můj muž by nepil, má žena by mě nepodváděla, děti by se ke mně chovaly jinak, na světě by nebylo tolik zla, lži a nenávisti. Maminka by nebyla nemocná, tatínek by mi neumřel, protože Ježíš by všecky od toho zachránil. Kdyby to bylo tak jednoduché s tím Ježíšem, že přišel na svět, aby nás spasil, tak bychom se měli mnohem lépe. Ale nějak to nefunguje. Naše problémy tu jsou stále. A nějaký Ježíš nás z toho nevytrhne. My sami si musíme pomoci. Tak asi uvažuje velmi mnoho lidí. A spása na věčnosti? To je pro moderního člověka vzdálený pojem, to dnešní lidi netrápí. To jsou pro ně pohádky. Je zajímavá, proč lidé tady na světě trpí, proč jsou vraždy, proč je tolik násilí a nenávisti, proč jsou války. A zdá se jim naivní věřit, že by na to existoval jednoduchý recept v podobě nějakého spasitele.

Vzpomínám si, jak jsem jednou zaslechl zprávu v rádiu, že anglikánský biskup nechal vytisknout Nový zákon a žalmy. Hlasatelka citovala z francouzského deníku LeFigaro: „Kuriózním způsobem se rozhodl oslavit advent jeden anglikánský biskup. Nechal vytisknout desítky tisíc Nových zákonů se žalmy a ty šíří ve svém okolí. Knihy se tiskly v čínské tiskárně, která dříve tiskla i marxistické tiskoviny. Biskup chce zřejmě komunistickou četbu nahradit texty, které by měly přinést světu spásu.“ (Přičemž při posledních slovech si hlasatelka zvláště dala záležet na ironickém tónu svého hlasu.) Co je kuriózního na šíření biblí, to nevím. Rozhodně daleko kurióznější je šíření všelijakých reklamních letáků a jejich žvástů, a přitom to lidé přijímají jako něco běžného. Faktem je, že nějakou zázračnou spásu světa dnes už očekává málokdo.

Jako za farárem, přicházejí za mnou lidé s různými problémy. A já bych jim všem na jejich problémy nejraději prozradil recept, který si myslím, že je jediný správný, totiž: Věř v Pána Ježíše Krista a budeš spasen ty i všichni v tvém domě. Ale říkám si: „Nebude to znít příliš lacině? Je to ta správná rada? Je Ježíš skutečnou pomocí ve všech našich problémech? Nebo máme hledat pomoc ještě někde jinde?“

A tak přemýšlím. Kážu o Ježíši, že je to spasitel světa. Zachránce. Ale nemýlím se? Nekážu bludy, když věřím, že Ježíš je ta jediná cesta, pravda i život? Vezměte si kterékoliv noviny, čtete o politicko-hospodářských problémech, o mezinárodních krizích a napětích, o hladomorech, válkách, teroristických útocích či domácí kriminalitě a představe si, že by se přes všechny ty články přetisklo palcovými titulky: Ježíš je řešení! Ježíš je spasitel světa. Věřte v Ježíše a vše bude vyřešeno. ... Tak teď nevím, co mám odpovědět.

Tak nějak se asi cítil Jan Křtitel. Kázal o Ježíši, jaký je to Mesiáš, ale – já jsem teď ve vězení, možná budu popraven, říkal si, – a kvůli tomu on asi nepřišel, nebo to není ten pravý nebo ho můj úděl nezajímá, nebo já nevím, proč to tak je. ...

To jsou všechno vážně míněné otázky. Jsou to otázky našich nevěřících přátel, jsou to otázky věřících přátel, ale jsou to i naše vlastní pochybnosti, které nás tu a tam přepadají, jsme-li k sobě upřímní.

Pro staré církevní otce, reformátory, dokonce i pro kralické vykladače bylo nepředstavitelné, aby největší z proroků měl sám takové pochybnosti o Ježíši. A tak píšou, že prý pochybovali pouze Janovi učedníci. To však naprosto neodpovídá textu a ruší celou pointu perikopy - totiž, že i ten Ježíši nejoddanější se někdy ocitne v krizi víry, že podléhá pochybnostem a musí si dát opravit své představy o Ježíši a jeho mesiášství.

Teď ale zbystřete pozornost. Teď je důležité si všimnout, co Jan udělá. On neudělá to, co běžně udělá většina lidí v podobné situaci. Jeho pochybnosti ho od Ježíše neodvracejí, on není s Ježíšem okamžitě hotov jako někteří, kteří by si hned sami také odpověděli – ano, není to ten pravý, protože mi zrovna teď nepomohl – Jan ty vážně míněné otázky nechá zaznít, a jde po tom, začne pátrat po odpovědích, nedá si pokoj, dokud se nedozví pravdu. Nemůže-li za Ježíšem sám, pošle své učedníky, aby odpověď vypátrali oni. Jeho pochybnosti ho od Ježíše neodvádějí, ale naopak jej k němu přivádějí.

No, a samozřejmě nás zajímá Ježíšova odpověď. Ježíš jim tedy odpověděl: "Jděte, zvěstujte Janovi, co vidíte a slyšíte: Slepí vidí, chromí chodí, malomocní jsou očišťováni, hluší slyší, mrtví vstávají, chudým se zvěstuje evangelium. A blaže tomu, kdo se nade mnou neuráží." My na té Ježíšově odpovědi vnímáme nejvíce asi zázračnost těchto skutků, ale

Ježíšova narážka na jejich možnou pohoršlivost naznačuje, že má na mysli právě jejich obyčejnost, až nenápadnost. Skutky, které Ježíš koná, nejsou vlastně těmi skutky, které tehdy lidé očekávali. Všeobecné očekávání Mesiáše v té době bylo spojeno s představou, že Mesiáš, až přijde, tak si získá politickou moc, vyžene Římany ze země a nastolí Boží vládu tak nějak politicky. Zéloti, židovští partyzáni, měli představu dokonce ozbrojeného rebela, který bojem a násilím nastolí mír. Naproti tomu Ježíš nic takového nedělal. A přece jeho skutky jsou mesiášské. Jan Křtitel má z Ježíšovy odpovědi vyrozumět, že se v jeho činech plní starozákonní zaslíbení. Ježíš volně cituje proroka Izaiáš, který říká: „Bůh, který odplácí, vás přijde spasit. Tehdy se rozevrou oči slepých a otevrou se uši hluchých. Tehdy kulhavý poskočí jako jelen a jazyk němého bude plesat.“ Ježíš chce Janovi naznačit, aby pochopil, že zvěstuje-li se chudým radostná zvěst, docházejí-li pomoci ti nejslabší a odstrčení, pak je to něco přelomového, pak se vlamuje Boží království do tohoto věku. Dostavila se chvíle, kdy se Bůh ujímá vlády a zasazuje se o trpící. Už začíná pomalu rašit věk spásy, na jehož konci pomine veškeré utrpení. Je to spíše takové skromné, začíná se od chudých, nemocných, postižených. To co tu Ježíš jmenuje, jsou pouze jakási znamení pro víru. A pro víru v Mesiáše je třeba se rozhodnout. Ježíš jako Mesiáš zůstává předmětem víry.

Naše pochybnosti o Ježíši pramení často z našich lidských představ o něm. Vymyslíme si Mesiáše, jak by měl vypadat, jak my nás měl spasit, jak by nám měl pomáhat, ale Ježíš je jiný a jedná jinak. A to nás mate.

Je to podobné, jako Ježíš a Ježíšek. V některých rodinách se už malé děti infikují představou Boha jako pohádkového Ježíška. Jako bytosti, která nosí o vánocích dětem dárky. Ta představa jim určitou dobu vydrží, ale záhy zjistí, jak je to naivní, dětinské ba směšné, a jejich reakcí je, že prostě odloží víru v Ježíška jako překonanou do říše pohádek. Udělají dobře. Jen tam totiž Ježíšek patří. V křesťanské víře nemá co dělat. Zjistili, že to nebyl pravý mesiáš. To je dobře. Ale už se neptají, kde je tedy ten pravý. Prostě vylíjí s vaničkou i dítě. Nebo ho po vánocích vysypou s jeslemi nebo vyhodí se stromkem. Lidé pochybují o Ježíši, protože si myslí, že je to ten, koho si oni představují. A o takovém oni vědí, že jim nepomůže. Janovy představy o Mesiáši se ve vězení zbortily. A bylo dobře, že se zbortily. Ježíš revolucionář, Ježíš politik, či Ježíš zázračný léčitel nikoho nespasí. Kdo se ale nepohorší nad Ježíšem ukřižovaným, který se solidarizoval s chudými, s nemocnými, s mrzáky, ten je blahoslavený, protože našel Spasitele.

Je to záležitost víry. Ježíš k nám přichází, a my ho můžeme přehlédnout. Můžeme si myslet, že jsme se spletli. Že to není on. Prorok Izaiáš takovou reakci předpověděl a říká: „Kdo uvěří naší zprávě? Nad kým se zjeví paže Hospodinova? Vyrostl před ním jako proutek, jak oddenek z vyprahlé země, neměl vzhled ani důstojnost. Viděli jsme ho, ale byl tak nevzhledný, že jsme po něm nedychtili. Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolesti, zkoušený nemocmi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili. Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen.“ A evangelista Jan píše v prologu ke svému evangeliu: „Na světě byl, svět skrze něj povstal, ale svět ho nepoznal. Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali.“

Boží království k nám přichází v Ježíši Kristu v skrytosti, ne zjevně. Ježíš se narodil v chudém chlévě jako obyčejný člověk, byl obyčejným tesařem, kázal jako v té době mnoho jiných kazatelů, obklopoval se chudými a bezvýznamnými lidmi a byl popraven jako trestanec na kříži. Nápis na kříži: „Toto je král židů“ vzbuzoval ironický posměch, podobně jako nápad anglikánského biskupa šířit mezi lidmi bible. Ale takto k nám přichází Bůh. Můžete o tom pochybovat, můžete tomu nevěřit, ale můžete tomu i uvěřit. „Blaze tomu, kdo se nade mnou neuráží“ říká Ježíš. I blahoslavení jsme možná zatím skrytí. Ale nastane den, kdy Ježíš přijde s mocí a slávou.

Když to shrneme, měli bychom si zapamatovat tři věci:

1) Jan Křtitel je nám blízký svými pochybnostmi. To není jeho slabost. Zdravé pochybnosti jsou víře prospěšné. Víra, která nepochybuje, která se přestává ptát, víra, kterou nejímá úzkost, věří-li správně, taková víra může skončit ve slepé uličce a rázem spadnout do nevěry.

2) Pamatujme, že Ježíš je jiný mesiáš než mesiáš našich představ. Pochybujeme-li o Ježíšově schopnosti nám pomoci, pak ještě Krista neznáme a neznáme všechny podoby našeho spasení. I ve vězení, i v nemoci, i v trápení a bolestech, v protivenství i ve smrti nám Ježíš stále zůstává spasitelem, i když je to dosud skryto našim očím.

3) Ježíš a s ním Boží království k nám přichází v skrytosti. V malých zázracích všedního dne. Tam, kde chudý uslyší dobrou zvěst. Tam, kde je některý nemocný uzdraven. Tam, kde dosud nevěřící uvěří. Tam, kde bylo mrtvo a nyní je tam živo. Tam roste Boží království. A jednou ho poznají všichni, protože bude zjevné všem, v plnosti, až přijde Ježíš v moci a slávě zpátky na tuto zem. Nato se těšíme, v to věříme, z této naděje už nyní žijeme.

Modlitba:

Pane Ježíši, otevři naše oči, ať vidíme tvé království, které je našim zrakům skryto. Otevři naše uši, ať slyšíme tvé slovo. Postav nás na nohy, ať jdeme za tebou. Očisti nás od malomocenství hříchu. Probud' nás z duchovní smrti k novému životu. Ať jdeme a těm, kdo jsou chudí duchem, zvěstujeme radostnou zvěst. Dej, ať je i na nás zjeveno tvé království, aby ho mohli spatřit všichni, kteří jej dosud nevidí. Amen.

Přímlovná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, ty jsi sestoupil na tuto zem, stal ses jedním z nás a jednou přijdeš v slávě. Věříme, že jsi skrytý přítomen i dnes, zvláště uprostřed trpících. Proto se modlíme za všechny, kteří slouží slepým a vnášejí do jejich temnoty světlo. Prosíme za všechny, kdo pracují v rehabilitačních ústavech, aby chromí a kulhaví mohli chodit. Prosíme za všechny, kdo bdí u lůžek nemocných lidí, v nemocnicích i doma. Modlíme se za všechny, kdo věnují péči hluchým a němým. Modlíme se za vězněné, za spravedlivé i nespravedlivě odsouzené, za ty, kdo trpí násilí, kdo strádají tělesně, duševně i duchovně. Modlíme se za ty, kdo s velkými obětmi nesou evangelium chudým. Modlíme se, Pane, za pronásledované křesťany v arabských zemích i kdekoli po světě, za ty, kteří z tobo, že v tebe věří, nemají zde ve světě žádný prospěch, ale pro víru trpí a jsou v obrození života. Prosíme tě za všechny pochybující, slabé ve víře, za všechny tápající a hledající. Pane, přijď a dej, ať světlo tvého evangelia prozáří naše záupasy a boje víry tak, abychom vítězili a vítězně doběhli až do cíle. Tobě, Pane, poroučíme i všechny zarmoucené, ty, kteří se trápí nad smrtí svých milých. Dej, ať se vzájemně potěšujeme výhledem k tomu velikému setkání v Božím království. Amen.*